

Neatkarīga nozares profesionāļa/eksperta recenzija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi

NOVĒRTĒJUMA ANKETA

Recenzents: Jānis Juzefovičs, PhD, Rīgas Stradiņa universitātes vadošais pētnieks
Recenzētais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis: Latvijas Televīzija
Recenzētā pārraide/sadaļa: Rus.LSM.LV "TĶK" un "Partiju līderu debates"
Recenzēto satura vienību skaits/ilgums: 8 x 60 min., 1 x 120 min.
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas/publicēšanas datums/-i: 05.09., 06.09., 12.09., 13.09.,
14.09., 15.09., 20.09., 23.09. un 26.09.

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

1.1. Satura/projekta atbilstība definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem.

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Atbilst daļēji. Šeit recenzētajos raidījumos nodrošināts žurnālistikas profesionāļiem standartiem atbilstošs plašs informatīvais un analītiskais saturs par 14. Saeimas vēlēšanām. Nepietiekama ir sabiedrības reprezentācija un iesaiste šeit recenzēto raidījumu veidošanā.

1.2. Atbilstība konkrētās pārraides, satura risinājuma definētajam mērķim un uzdevumam.

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Informācija par recenzēto raidījumu definētajiem mērķiem un uzdevumiem nav pieejama.

1.3. Vai projektam ir ilgspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā.

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Atbilst daļēji. Raidījumā izmantotos nekonvencionālos politiskās diskusijas formāta elementus ieteicams iekļaut priekšvēlēšanu saturā arī citos gados un kopumā aktīvāk izmantot jaunas, radošas, eksperimentālas pieejas, risinājumus.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un potenciālā sasniedzamā auditorijā (atbilstoši definētajam, pieejamajiem datiem utt.).

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās: Atbilst. Nav pieejami dati par sasniegto auditoriju.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, viedokļu daudzveidības nodrošināšana (atbilstoši žanra specifikai).

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst):

Atbilst. Recenzētie raidījumi atbilst žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, tajos nodrošināta viedokļu daudzveidība.

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte).

Raidījumi veidoti saskaņā ar intervijas/diskusijas formāta konvencijām. Noslēdzošā 26.septembra diskusija bija veidota vizuāli neizteiksmīga: režija nebija veidota tā, lai parādītu konfrontāciju, konfliktu diskusijas dalībnieku vidū, tostarp reaģētu uz diskusijas dalībnieku neverbālo komunikāciju.

2.2. Satura kritēriji (satura veidošanā iesaistītā personāla darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte, satura neitralitāte un sabalansētība virsrakstos, lidos, vizuālajos risinājumos, valodas lietojums, informācijas avotu atlase un izmantojums, vēstījuma uztveramības kvalitāte, konteksta saprotamība).

Raidījuma vadītāju tonis bija kritisks, prasīgs. Uzteicama ir arī viņu sagatavošanās pirms raidījuma (piemēram, bija veikta raidījuma dalībnieku sociālo mediju kontu satura analīze). Viņi bija arī uzmanīgi klausītāji; pārliecinājās, vai saņemta atbilde pēc būtības. Tomēr bieži trūka padziļinātas izpratnes par tematu, ilgākā laikā uzkrātas fona zināšanas, tāpēc bieži pēc nepatīkama, konfrontējoša jautājuma uzdošanas neizdevās uzturēt kritisko, prasīgo sarunas toni un kontroli pār interviju pārņēma tās dalībnieki. A.Dundam raksturīga ironijas izmantošana savas pozīcijas demonstrēšanai tā vietā, lai iesaistītos eksplīcītā konfrontācijā, nodrošinātu pretargumentus, kas balstīti padziļinātā temata izpētē pirms raidījuma, fona zināšanās. Iespējams, nepieciešams lielāks redaktora atbalsts, pirms raidījuma nodrošinot moderatorus ar dosjē par raidījuma tematu un viesiem.

Labi, ka raidījuma vadītāji reaģēja uz nepatiesiem, maldinošiem apgalvojumiem un tos atspēkoja, lai gan ne vienmēr tas tā notika. Ideāli, ja pēc raidījuma tiktu nodrošināta tajā izskanējušo apgalvojumu faktu pārbaude.

Uzteicams ir raidījuma veidotāju radošums, līdzās konvencionālajiem diskusijas formāta elementiem iekļaujot arī mazāk ierastus paņēmienus (piemēram, organizējot viktorīnu ar mērķi pārbaudīt diskusijas dalībnieku informētību par dzīves dārdzību).

Noslēdzotajā 26.septembra diskusijā trūka raidījuma vadītāju žurnālistiskās klātbūtnes. Tagad viņi pildīja vien tehniska moderatora funkcijas, lai gan formāts ļāva viņiem darboties arī žurnālistiski. Tā rezultātā dzirdējām vien politiķu paziņojumus, trūka neatkarīga novērtējuma: politiķu apgalvojumi palika neatspēkoti, neproblematizēti. Ja formāts veidots tā, ka raidījuma vadītāji nedarbojas žurnālistiski, tad būtu bijis jāorganizē ekspertu panelis pēc raidījuma, kaut vai tikai *online* vidē, ņemot vērā, ka šis primāri ir interneta projekts. Arī šeit trūka faktu pārbaudes pēc raidījuma.

Diskusijas šajā 26.septembra raidījumā bija maz. Dalībnieki vairāk runāja rindas kārtībā, nevis diskutēja. Bija daudz monologu, maz diskusijas. Formāts bija izveidots tā, ka rezultātā raidījums bija vairāk sacensība par to, lai paspētu tikt pie vārda, nevis reakcija uz citu diskusijas dalībnieku sacīto. Arī vadītāji nesekmēja diskusijas veidošanos, bet vien mehāniski organizēja vārda ņemšanas kārtību. Turklāt ne vienmēr tas izdevās labi, jo bija politiskie spēki, kas rindā uz vārda ņemšanu iestājās pēdējie un līdz ar to arī saņēma mazāku uzstāšanās laiku nekā pirmie runātāji. Diskusija nebija strukturēta un tāpēc veidojās haotiska: katrs diskusijas dalībnieks pauda savu vēstījumu, nevis reaģēja uz citu diskusijas dalībnieku teikto. Arī raidījuma vadītāji ļāva katram diskusijas dalībniekam veidot savu individuālo dienaskārtību, nevis organizēja diskusiju tematiski strukturētā veidā atbilstoši raidījuma autoru sākotnēji iecerētajai dienaskārtībai.

Tā vietā, lai aptvertu ļoti plašu tematu loku, labāk būtu bijis definēt nozīmīgākos sabiedrības dienaskārtībā esošos tematus un tos izrunāt detalizēti.

2.3. Satura sagatavošanā iesaistītā personāla (žurnālisti, operatori, programmu vadītāji, moderatori, ilustrāciju autori utt.), kā arī sociālo mediju platformu redaktoru un autoru kompetence un profesionalitāte, atbilstība profesionālajiem standartiem.

Skat 2.2. sadaļu.

REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai sabiedriskā pasūtījuma ietvaros būtu jāturpina šāda satura nodrošināšana arī nākotnē?

Sabiedriskā pasūtījuma ietvaros ieteicams turpināt šāda satura nodrošināšanu arī nākotnē, pilnveidojot raidījuma formātu un raidījuma veidotāju sniegumu atbilstoši šeit sniegtajam raidījuma novērtējumam.

3.2. Vai projekta realizēšanai būtu nepieciešami kādi profesionālie redakcionālās prakses un satura uzlabojumi? Ja jā, kādi?

Sabiedrības iesaiste bija drīzāk formāla. Lai gan raidījuma vadītāji aicināja sociālo mediju lietotājus komentēt un uzdot jautājumus raidījuma dalībniekiem, raidījuma laikā tie reti tika izmantoti. Tā nav laba prakse, jo sūta auditorijai ziņu, ka tās līdzdalība nav būtiska.

26.septembra raidījumā varēja organizēt studijas auditoriju. Tagad sabiedrībai tika ierādīta vien politiskā procesa vērotāja no malas, nevis aktīva līdzdalības loma. To, ka šāds formāts labi darbojas, redzējām sabiedrisko mediju priekšvēlēšanu diskusijās, kas bija veidotas jauniešu (16.septembra Latvijas Radio 5 “Saeimas spēle” un 27.septembra LTV diskusija platformā “16+”) un diasporas

(17.septembra LTV diskusija) auditorijai. Šajos raidījumos bija iekļautas pilsoņu balsis: redzējām labi formulētus, argumentētus sabiedrības pārstāvju jautājumus, diskusijas dalībnieku atbildes tika konfrontētas ar cilvēku ikdienas dzīves pieredzi. Abos gadījumos studijas auditorijas loma pat varēja būt nozīmīgāka.

3.3. Papildu secinājumi un rekomendācijas.